

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права, конституційного права

ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять для студентів
спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри теорії та історії
держави і права, конституційного права
Протокол № 1 від 31. 08. 2018 р.

Чернігів - 2018

Юридична деонтологія: методичні вказівки до семінарських занять для студентів спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» / Укл. Нітченко А. Г. – Чернігів: ННІ права і соціальних технологій ЧНТУ. 2018. 39 с.

Укладач: НІТЧЕНКО АЛЛА ГРИГОРІВНА, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права

Відповідальний за випуск: КОЗИНЕЦЬ ОЛЕНА ГАВРИЛІВНА, завідувач кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права, кандидат історичних наук, доцент

Рецензент: ШЕСТАК ЛІЛІЯ ВОЛОДИМІРОВНА, доцент кафедри трудового права, адміністративного права та процесу ННІ права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету, к.ю.н.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ»	
1.1. Структура навчальної дисципліни	8
1.2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни	10
1.3. Система поточного, проміжного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Юридична деонтологія»	18
II. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	19
2.1. Тема 1. Становлення та розвиток юридичної деонтології	19
2.2. Тема 2. Загальна характеристика юридичної та правоохоронної діяльності	20
2.3. Тема 3. Загальна характеристика юридичної наукової діяльності	21
2.4. Тема 4. Юридична та правоохоронна практична діяльність	23
2.5. Тема 5. Загальна характеристика юридичної професії	24
2.6. Тема 6. Характеристика окремих видів юридичної та правоохоронної практичної діяльності	26
2.7. Тема 7. Політико-правова культура юриста та правоохоронця	28
2.8. Тема 8. Морально-естетична культура юриста та правоохоронця	31
2.9. Тема 9. Психологічні аспекти професійної діяльності юриста та правоохоронця	33
2.10. Тема 10. Основи охорони праці в галузі	34
III. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ	36
IV. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА	38

ВСТУП

Юридична деонтологія – це філософсько-правова дисципліна, яка дає можливість здобувачам вищої освіти глибше усвідомити сутність майбутньої професії, внутрішньо відчутти специфіку юридичної та правоохоронної діяльності як практичної, так і наукової, навчальної, а також систему юридичної освіти, права і обов'язки здобувачів вищої освіти та деякі інші питання. Іншими словами юридична деонтологія покликана формулювати саме професійний світогляд, знайомити із сучасними підходами до юридичної та правоохоронної діяльності, сприяти вирішенню загальних юридичних ситуацій, які можуть виникати на практиці.

Метою викладання навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» є: формування у студентів первинних знань про правові основи державного і громадського життя, дбайливого ставлення до інтересів суспільства, держави та особи, ціннісних орієнтирів щодо моральної оцінки діяльності професіонала (юриста, правоохоронця), ознайомлення із системою та методологією навчання, з вимогами, що ставляться до працівників юридичної та правоохоронної сфери.

Завдання, які вирішуються в процесі вивчення дисципліни:

- організаційно підготувати студентів до участі у навчальному процесі, поставити основні навчальні завдання, цілі та засоби їх досягнення;
- знайомити з особливостями сфери здійснення юридичної діяльності як одного із видів соціальної діяльності, що відбувається у сфері права та правоохоронної діяльності;
- визначити характерні риси практичної діяльності правоохоронців та юристів за окремими напрямками спеціалізації для розкриття професіограми професій правоохоронної сфери;
- визначити нормативи культури поведінки юриста та правоохоронця, які необхідні для його ефективної професійної діяльності;
- зміцнити світоглядну та громадянську позицію майбутніх правознавців та правоохоронців, підготувати їх психологічно до самостійної напруженої та відповідальної роботи на користь суспільства та держави.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати:

1. деонтологічні вимоги, що висуваються до юридичної професії;
2. деонтологічні вимоги, що висуваються до професій в сфері правоохоронної діяльності;
3. історичний аспект становлення системи деонтологічних знань;
4. становлення та розвиток юридичної деонтології як науки;
5. предмет та структуру курсу юридична деонтологія;
6. зміст та основні риси юридичної діяльності;
7. суть та основні концепції розвитку юридичної наукової діяльності;
8. суть юридичної навчальної діяльності та основні засади освіти в Україні;
9. зміст вищої юридичної освіти, історія та основні тенденції її розвитку;

10. зміст, принципи та організацію учбового процесу в вищому юридичному учбовому закладі;
11. основні ознаки, принципи, завдання та функції юридичної практичної діяльності;
12. законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі.

вміти:

1. володіти достатніми знаннями та розуміти сутності та основних питань етики поведінки, соціально відповідальної та свідомої діяльності у сфері правоохоронної діяльності;
2. володіти достатніми навичками адаптуватися і діяти за звичних умов правоохоронної діяльності та за умов ускладнення оперативної обстановки;
3. Привертати увагу аудиторії, висловлювати власну думку, аргументувати, вислуховувати співрозмовників, сприймати іншу точку зору, орієнтуватися в інформаційних потоках, використовувати методи індивідуально-виховної роботи, підтримувати сприятливий морально-психологічний клімат в колективі
 - самостійно поповнювати та поглиблювати свої знання;
 - аналізувати причинно-наслідкові зв'язки у державному та законодавчому процесах;
 - досягнути і використовувати всі способи мистецтва спілкування і знання для прийняття рішень у практичній діяльності;
 - на основі отриманих знань вміти вирішувати конфліктні ситуації, давати юридичні поради, вести юридичні справи;
 - вести політико-правові, ділові та наукові дискусії;
 - безпечно діяти відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм і правил, а також необхідного рівня індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях;
 - розумітися в структурі права, засобах юридичної техніки і вирішувати на цій основі питання юридичної кваліфікації;
 - визначати вплив традицій і звичаїв на розвиток окремих правових документів, а також появу нових підходів у реформуванні існуючої правової системи держави.

Семінарські заняття з предмета «Юридична деонтологія» покликані сприяти поглибленому вивченню лекційного курсу, навчити студентів самостійно працювати з науковою, періодичною, навчально-методичною літературою, вміти аналізувати її, узагальнювати матеріал і самостійно робити науково обґрунтовані висновки, правильно застосовувати знання в юридичній практиці та правоохоронній сфері, ефективно відстоювати права, честь і гідність людини, вести на належному рівні дискусію з правової тематики, використовувати логічні прийоми в практичній юридичній та правоохоронній діяльності.

Тематика семінарів передбачає вивчення найбільш складних і найважливіших проблем навчального курсу. Зокрема, питання поняття та суті

юридичної деонтології як науки учбової діяльності, особливості професійної діяльності юристів та правоохоронців, змісту морально-правової, психологічно-естетичної, професійної культури юристів та правоохоронців.

Запропоновані плани семінарських занять вміщують назви тем семінарів з визначенням їх тривалості і переліком питань, винесених на обговорення, завдання для індивідуальної роботи, а також список навчально-методичної літератури і основних нормативних актів, з якими необхідно ознайомитися студентам самостійно.

Активність семінару залежить від якості і самостійної підготовки здобувачів вищої освіти. Готуючись до семінару, беручи у ньому участь, здобувач вищої освіти вчиться обґрунтувати і формулювати свої думки, набуває навички публічних виступів, ведення дискусії, виявляє свої знання, наукову позицію та вчиться їх відстоювати.

Підготовку до семінару слід розпочати з усвідомлення завдання по кожному з них. При цьому необхідно переглянути конспекти лекцій курсу, де висвітлені найважливіші аспекти юридичної деонтології.

Після цього студент приступає до вивчення рекомендованої навчально-методичної літератури, нормативних актів, інших наукових матеріалів, які самостійно підбираються ним у бібліотеках.

На семінарських заняттях студенти повинні проявляти активність, висловлюватися чітко, коротко викладаючи зміст питання.

Учасники семінару зобов'язані уважно слухати виступи, при потребі ставити запитання, відзначати помилки, вносити необхідні поправки, розвивати далі суть проблеми.

У кінці семінарського заняття, а якщо необхідно, то після закінчення розгляду окремого питання теми семінару, викладач підводить підсумки обговорення з даної проблеми і дає оцінку виступам студентів.

Контрольні запитання до кожної теми мають на меті допомогти студентам краще зрозуміти, засвоїти і закріпити отримані теоретичні знання у галузі юридичної деонтології, а також виробити у них навички самостійно опрацьовувати та аналізувати запропоновану літературу та нормативні акти.

Теми рефератів, тестові завдання до кожного семінарського заняття даються викладачем в індивідуальному порядку.

У ході самостійної підготовки можуть виникнути певні труднощі у розумінні окремих питань з юридичної деонтології. У таких випадках необхідно звернутися за консультацією до викладача, який читає курс лекцій або проводить семінарські заняття.

Формами контролю є усні опитування, письмові роботи (в тому числі реферативного характеру), вирішення ситуаційних задач (казусів), юридичний диктант, самостійні або контрольні роботи та тести.

Для підсумкового контролю засвоєння матеріалу дисципліни навчальним планами передбачено залік.

I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ»

1.1. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин для денної форми навчання			
	Лек.	Практ, семінар	Сам.роб.	Разом
1	2	3	4	5
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні засади юридичної деонтології. Юридична та правоохоронна діяльність, наука, освіта, практика				
Тема 1. Становлення та розвиток юридичної деонтології	2	2	3	7
Тема 2. Загальна характеристика юридичної та правоохоронної діяльності	2	2	3	7
Тема 3. Загальна характеристика юридичної наукової діяльності	1	2	2	5
Тема 4. Юридична та правоохоронна навчальна діяльність	1	-	3	4
Тема 5. Юридична та правоохоронна практична діяльність	2	2	3	7
Разом за змістовим модулем 1	8	8	14	30
Змістовий модуль 2. Професійна діяльність юристів та правоохоронців				
Тема 6. Загальна характеристика юридичної професії	2	2	6	10
Тема 7. Організаційно-правові аспекти діяльності юриста та правоохоронця	1	-	8	9
Тема 8. Характеристика окремих видів юридичної та правоохоронної практичної діяльності	1	2	8	11
Разом за змістовим модулем 2	4	4	22	30
Змістовий модуль 3. Характеристика окремих видів культури юриста та правоохоронця				
Тема 9. Правова культура юриста та правоохоронця	2	1	2	5

Тема 10. Політична культура юриста та правоохоронця	2	1	2	3
Тема 11. Моральна культура юриста та правоохоронця	1	1	3	5
Тема 12. Естетична культура юриста та правоохоронця	1	1	3	5
Тема 13. Психологічні аспекти професійної діяльності юриста та правоохоронця	2	2	5	9
Тема 14. Основи охорони праці в галузі	-	2	1	3
Разом за змістовим модулем 3	8	8	14	30
Усього годин за дисципліну	20	20	80	120

Теми семінарських занять

№	Назва теми	К-сть годин
1.	Становлення та розвиток юридичної деонтології	2
2.	Загальна характеристика юридичної та правоохоронної діяльності	2
3	Загальна характеристика юридичної наукової діяльності	2
4.	Юридична та правоохоронна практична діяльність	2
5	Загальна характеристика юридичної професії	2
6.	Характеристика окремих видів юридичної та правоохоронної практичної діяльності	2
7.	Політико-правова культура юриста та правоохоронця	2
8.	Морально-естетична культура юриста та правоохоронця	2
9	Психологічні аспекти професійної діяльності юриста та правоохоронця	2
10	Основи охорони праці в галузі	2
Разом		20

1.2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні засади юридичної деонтології. Юридична та правоохоронна діяльність, наука, освіта, практика

Тема 1. Становлення та розвиток юридичної деонтології

Юридична деонтологія: історія та сучасність. Історичний аспект становлення системи деонтологічних знань. Виникнення деонтології як науки. Становлення та розвиток юридичної деонтології.

Поняття та загальна характеристика науки «юридична деонтологія». Предмет наукового дослідження. Роль юридичної деонтології в системі гуманітарних наук. Соціальне значення юридичних деонтологічних знань. Завдання науки юридична деонтологія.

Юридична деонтологія як навчальна дисципліна. Предмет та структура курсу юридична деонтологія. Завдання, що вирішуються навчальною дисципліною. Сучасні підходи до викладення курсу.

Тема 2. Загальна характеристика юридичної та правоохоронної діяльності

Методологічні підходи до розуміння юридичної діяльності. Юридична діяльність як різновид соціальної діяльності. Поняття соціальної діяльності та її ознаки. Місце юридичної та правоохоронної діяльності в системі соціальної діяльності.

Основні риси, що характеризують юридичну та правоохоронну діяльність: здійснення у сфері права; здійснення юристами-фахівцями на професійній основі; спрямованість на організацію діяльності інших суб'єктів права; впорядкування та узгодження суспільних відносин; поєднання правових і не правових засобів здійснення повноважень; правова регламентація юридичної діяльності. Форми здійснення юридичної діяльності.

Зміст юридичної діяльності: ведення юридичної справи; складання юридичних документів; юридичне консультування; виступи в юридичних установах; тлумачення текстів нормативно-правових актів; правове виховання, правова агітація та пропаганда правових знань; правове навчання в юридичних навчальних закладах.

Види юридичної діяльності: за змістом; за професійною спеціалізацією або за суб'єктами здійснення; за кількістю уповноважених осіб; за змістом інтелектуальної роботи. Функції юридичної діяльності. Правові дії та юридична діяльність. Юридична діяльність та професійна діяльність юристів.

Система юридичної діяльності: суб'єкти юридичної діяльності; учасники юридичної діяльності; об'єкти юридичної діяльності; засоби юридичної діяльності; способи юридичної діяльності; форми юридичної діяльності; методи здійснення юридичної діяльності.

Внесок римських юристів у світову юридичну теорію та юридичну практику. Тенденції розвитку юридичної діяльності.

Тема 3. Загальна характеристика юридичної наукової діяльності

Поняття юридичної науки та її структура. Функції юридичної науки.

Зміст та структура юридичної науки (теорії, наукові закони, постулати та аксіоми, проблеми та гіпотези, методи, поняття та категорії, наукові факти).

Рівні розвинутоності систем юридичних наукових знань (уявлення, ідеї, принципи, ідеологія, концепції, доктрини, вчення, теорії).

Об'єкт та предмет юриспруденції. Методологія юриспруденції. Зміст методології юриспруденції. Структура методології юриспруденції.

Процедура конкретного наукового правового дослідження. Поняття та зміст світогляду, типу юридичного наукового мислення, юридичної наукової парадигми.

Методологічні підходи юриспруденції (історичний, логічний, герменевтичний, порівняльний, ціннісний (аксіологічний), системний, синергетичний, поведінковий (біхевіористський), гуманістичний, кібернетичний, інституціональний, структурний, функціональний, комплексний, системно-функціональний, функціонально-структурний).

Методи юриспруденції: види та зміст. Загальні методи (загальні діалектичні та загальні формально-логічні методи). Загальнонаукові методи (методи емпіричних досліджень та теоретичного дослідження).

Конкретно-наукові методи юриспруденції. Спеціально-наукові методи юридичних наукових дисциплін.

Юриспруденція як система юридичних наук. Загальна характеристика видів юридичних наукових дисциплін. Юридичні науки теоретичного й історичного профілю (теорія права і держави, філософія права, історія вчень про державу і право, історія права і держави, соціологія права, порівняльне правознавство чи юридична компаративістика).

Галузеві або нормативні юридичні наукові дисципліни (науки конституційного права, адміністративного права, цивільного права, цивільно-процесуального права, кримінального права, кримінально-процесуального права, міжнародного права).

Спеціальні або прикладні юридичні наукові дисципліни (криміналістика, кримінологія, судова медицина та психіатрія). Перспективи розвитку юриспруденції (основні шляхи розвитку юриспруденції, проблеми удосконалення методології та структури юриспруденції).

Тема 4. Юридична та правоохоронна навчальна діяльність

Система юридичної освіти в Україні. Основні засади освіти в Україні.

Основні характеристики системи і структури юридичної освіти. Основні шляхи удосконалення вищої юридичної освіти в Україні. Особливості правової освіти в Україні. Державні стандарти юридичної освіти. Освітньо-кваліфікаційні характеристики та освітньо-професійної програми підготовки фахівця з вищою освітою за спеціальністю «Право» та за спеціальністю

«Правоохоронна діяльність». Нормативний зміст освітньо-професійної програми (система знань, державна атестація студента).

Суб'єкти освітньої діяльності. Види вищих закладів юридичної освіти. Рівні акредитації вищих закладів юридичної освіти. Завдання, права та обов'язки вищого закладу юридичної освіти. Управління вищим закладом юридичної освіти. Студентське самоврядування. Наукова діяльність. Фінансування діяльності вищих закладів юридичної освіти.

Учасники навчально-виховного процесу вищих закладів юридичної освіти. Права та обов'язки студентів, курсантів, слухачів, стажистів, бакалаврів, магістрів, аспірантів, докторантів. Права та обов'язки педагогічних та науково-педагогічних працівників.

Навчальний процес: поняття та основні елементи, форми навчання. Науково-методичне забезпечення навчального процесу.

Тема 5. Юридична та правоохоронна практична діяльність

Загальна характеристика юридичної та правоохоронної практичної діяльності. Юридична практична діяльність і право. Основні підходи до праворозуміння. Позитивістський (нормативний) підхід. Соціологічне праворозуміння. Право і суспільство. Право й економічні та інші матеріальні суспільні відносини. Право і демократія. Право і правоохоронні органи.

Юридична практична діяльність і правова практика.

Основні ознаки юридичної та правоохоронної практичної діяльності (професіоналізм, незалежність; компетентність; повага та не порушення прав, свобод та законних інтересів інших суб'єктів; конфліктність; інформативність; гласність; конфіденційність; чесність, порядність та щирість).

Основні дії юридичної практичної діяльності. Ведення юридичної справи. Встановлення фактичних обставин. Доказування. Вибір і аналіз правових норм. Правова кваліфікація. Вирішення юридичної справи. Виконання рішення з юридичної справи. Тлумачення правових текстів. Консультування з правових питань. Представництво юристом інтересів суб'єкта права.

Основні дії правоохоронної практичної діяльності. Встановлення фактичних обставин. Доказування. Вибір і аналіз правових норм. Правова кваліфікація. Охорона прав і свобод громадян, правопорядку та забезпечення законності. Захист прав і свобод людини, її життя, здоров'я, честі, гідності, недоторканності та безпеки.

Принципи, завдання та функції юридичної практичної діяльності.

Процедури, умови, прийоми, засоби здійснення юридичної практичної діяльності.

Змістовий модуль 2. Професійна діяльність юристів та правоохоронців

Тема 6. Юридична професія

Юрист: загальна характеристика. Історичне та сучасне розуміння терміну «юрист». Зміст та основні риси терміну «юрист». Знання юриспруденції.

Володіння професійними правовими знаннями. Наявність розвинутого юридичного мислення. Уміння застосовувати свої знання в практичній діяльності. Соціальна юридичної професії. Гуманістична спрямованість діяльності юриста.

Загальна характеристика юридичної професії. Основні риси юридичної професії. Взаємозв'язок юридичної професії з правом. Юридична професія як різновид соціальних послуг. Взаємозв'язок юридичної професії з політикою. Точність юридичної професії. Творчий, глибоко інтелектуальний характер. Наявність специфічної професійної культури. Елітність юридичної професії.

Професійне мислення юриста. Ознаки професійного мислення юриста. Висока нормативна культура. Відповідна визначеність. Оперативність. Універсалізм і ерудованість. Логічність. Поєднання абстрактного з конкретним. Притаманність загостреного почуття справедливості.

Міжнародні стандарти професійної діяльності юристів.

Міжнародні стандарти професійної діяльності правоохоронців.

Принципи професійної діяльності юристів та правоохоронців. Законність діяльності. Незалежність юридичної професії. Моральність в юридичній професії. Гласність. Професіоналізм. Професійна таємниця.

Тема 7. Організаційно-правові аспекти діяльності юриста та правоохоронця

Основні вимоги та умови набуття права на здійснення юридичної практичної діяльності (набуття якостей, необхідних для самостійного здійснення професійних юридичних функцій, права на самостійне здійснення юридичної практичної діяльності, професійних повноважень, припинення здійснення професійних повноважень).

Характеристика основних прав та обов'язків юристів відповідно до вимог чинного законодавства України.

Характеристика основних прав та обов'язків правоохоронців відповідно до вимог чинного законодавства України

Професійна атестація юристів та правоохоронців. Загальні положення про атестацію, види атестації, особливості атестації різних спеціальностей. Атестація суддів в Україні. Атестація прокурорсько-слідчих працівників прокуратури. Атестація адвокатів. Професійна атестація нотаріусів. Атестація працівників органів внутрішніх справ.

Професійна (дисциплінарна) відповідальність. Загальні положення про дисциплінарну відповідальність. Загальні правила притягнення до дисциплінарної відповідальності. Види дисциплінарних стягнень. Дисциплінарна відповідальність різних категорій юристів-професіоналів: суддів, працівників прокуратури, адвокатів, нотаріусів, працівників підрозділів національної поліції та ін.

Оплата праці юристів та правоохоронців, їх правовий та соціальний захист. Основні положення щодо оплати праці представників різних професій.

Заходи правового і соціального захисту та гарантії забезпечення статусу працівників юридичної та правоохоронної сфери.

Тема 8. Характеристика окремих видів юридичної та правоохоронної практичної діяльності

Суддівська діяльність. Професія судді як одна з найбільш складних юридичних професій. Функціональні аспекти суддівської діяльності: соціальний, комунікативний, організаційний.

Прокурорська діяльність. Основні завдання прокурорського нагляду. Принципи прокурорської діяльності. Характеристика змісту роботи прокурора, її основні види. Властивості мислення прокурора.

Слідча діяльність. Основні завдання слідства. Характерні риси слідчої діяльності. Високий рівень відповідальності діяльності слідчого. Примус і слідча діяльність. Творчість і пошук істини. Принципи здійснення слідчої діяльності. Законність. Науковість. Гласність. Оперативність. Динамізм. Незалежність. Гуманізм. Економічність. Принципи здійснення слідчих дій, використання методик, засобів криміналістичної техніки. Взаємодії з іншими підрозділами та установами. Функціональні аспекти діяльності слідчого: соціальний, комунікативний, організаційний.

Адвокатська діяльність. Адвокат як захисник прав, свобод та представник законних інтересів громадян та юридичних осіб. Функціональні аспекти діяльності адвоката: соціальний, комунікативний, організаційний.

Нотаріальна діяльність. Її функціональне призначення та сутність як окремого виду юридичної роботи. Професіоналізм, спеціалізація правових знань, досвід, відповідність кваліфікаційним нормативам, володіння системою морально-етичних норм як вимоги особистого та професійного характеру діяльності нотаріуса.

Юридична консультативна діяльність. Функціональне призначення та сутність як окремого виду юридичної діяльності.

Змістовий модуль 3. Характеристика окремих видів культури юриста та правоохоронця

Тема 9. Правова культура юриста та правоохоронця

Правова культура юриста та правоохоронця як невід'ємна частина правової культури суспільства. Правова культура суспільства та її показники. Правова культур особи. Правова культура професійної групи. Професійний рівень культури.

Поняття правової культури юриста та правоохоронця. Зміст правової культури: професійно-правова майстерність; ціннісно-правові орієнтації в сфері права; високі моральні якості; соціально-політична і громадянська відповідальність; ґрунтовні знання у різних сферах суспільного життя. Особливості правової культури юриста та правоохоронця.

Деформації професійної правосвідомості юристів та правоохоронців.

Поняття деформації професійної правосвідомості юристів та правоохоронців та її види. Форми деформації правової свідомості і правової культури юристів. Правовий нігілізм, правова демагогія, правовий ідеалізм, правове переродження, правовий дилетантизм.

Функції правової культури юриста та правоохоронця. Пізнавально-перетворююча функція. Регулююча функція. Ціннісна функція. Правосоціалізаторська функція. Функція передавання передового досвіду. Функція прогнозування.

Тема 10. Політична культура юриста та правоохоронця

Поняття політичної культури юриста та правоохоронця. Внутрішня структура політичної культури: сукупність знань про політику; політична орієнтація; уміння та звичка реалізовувати свої політичні знання та погляди на практиці.

Види політичної культури. Індивідуальна політична культура. Групова політична культура. Суспільна політична культура. Патріархальна політична культура. Підданська політична культура. Активістська політична культура. Шляхи підвищення політичної культури юристів.

Законодавче регулювання участі юристів та правоохоронців у політичному житті. Поняття політичних прав та їх групи. Обмеження політичних прав.

Вітчизняний механізм реалізації участі юристів та правоохоронців у політичному житті. Ст. 26 Конституції України. Закон України «Про політичні партії». Закон України «Про державну службу». Закон України «Про судоустрій та статус суддів». Закон України «Про поліцію».

Міжнародно-правовий механізм забезпечення політичних прав людини і громадянина. Ст. 20 Загальної декларація прав людини. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права. Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод. Конвенція МОП №87 «Про свободу асоціацій і захист права на організацію».

Тема 11. Моральна культура юриста та правоохоронця

Поняття моральної культури юриста та правоохоронця. Мораль як форма суспільної свідомості. Поняття моральної культури особистості. Критерії оцінки рівня моральної культури. Структура моральної культури особистості. Моральна свідомість (внутрішня культура): культура етичного мислення; культура моральних почуттів. Культура моральної поведінки (зовнішня культура): уміння обирати зовнішню форму, адекватну внутрішній моральній культурі; уміння оптимізувати спосіб діяльності, застосовувати ефективні засоби виконання морального рішення. Особливості моральної культури юриста: єдність слова і діла; почуття міри; моральна чистота, вихованість; здатність і готовність до мотальної рефлексії (самопізнання, самооцінки), саморегуляції й самовиховання.

Морально-професійні обов'язки юриста та правоохоронця. Обов'язок як поняття моральної свідомості і категорія етики. Об'єктивна та суб'єктивна

сторона обов'язку. Суть морально і професійного обов'язку юриста та правоохоронця. Відповідальність як зворотній бік свободи. Поняття моральної відповідальності.

Основні засади професійної етики юриста та правоохоронця. Усвідомлення відповідальності перед суспільством і кожним громадянином. Дотримання законності. Принцип високоморального ділового співробітництва юристів та правоохоронців. Принцип гуманного, турботливого ставлення до людини. Чесність, правдивість, доброзичливість і чуйність. Простата і скромність. Принцип непримиренності до несправедливості.

Поняття деформації моральної свідомості юристів та правоохоронців, її суть та основні причини. Шляхи подолання деформацій моральної та правової свідомості юристів та правоохоронців.

Тема 12. Естетична культура юриста та правоохоронця

Поняття естетичної культури юриста та правоохоронця та форми її прояву. Естетична свідомість юриста та правоохоронця. Естетична культура особистості.

Службовий етикет юриста та правоохоронця. Поняття сучасного етикету. Загальні правила етикету. Службовий етикет і зовнішній вигляд юриста та правоохоронця. Вимоги службового етикету: дотримання субординації; дисциплінованість; дружня увага й турбота до особистих потреб колег. Співвідношення службового та юридичного етикету.

Мовна культура юриста та правоохоронця. Поняття культури мови. Особливості мовної культури юриста та правоохоронця. Володіння державною мовою. Культура телефонної розмови. Культура писемного ділового спілкування, складання документів.

Естетичні характеристики правових документів. Поняття естетико-правових вимог, що пред'являються до правових документів. Типовий формуляр правового документу та їх реквізити. Анотація. Місце і час складання правового документу. Назва органу, що видав документ. Адресат. Підпис і печатка. Спеціальні вимоги, що мають техніко-юридичний характер. Бланки документів та їх види: загальні, спеціальні, засвідчувальні.

Зміст правових документів. Вимоги, що пред'являються до змісту правових документів. Форми викладення змісту: розповідна, описова, аналізуюча; конкретність, стислість, чіткість, ясність, грамотність викладення змісту. Мова і стиль викладення юридичного акту. Поняття офіційно-ділового стилю.

Тема 13. Психологічні аспекти професійної діяльності юриста та правоохоронця

Поняття психологічних чинників у діяльності юриста та правоохоронця. Необхідність психологічних знань для професійної діяльності юриста та правоохоронця та її причини. Внутрішні психічні фактори, що обумовлюють юридичну та правоохоронну діяльність як суб'єктивна сторона складу поведінки (правомірної чи протиправної). Активно-динамічні психічні

властивості особи: мета, потреба, інтерес, мотив. Стабільні психічні властивості особи: установка, впевненість, віра, навички, звичка.

Психологічні прийоми професійного спілкування юристів та правоохоронців з громадянами. Поняття спілкування та його сутність. Умови грамотного професійного спілкування. Правила спілкування. Поняття психологічної сумісності та її значення для успішної професійної діяльності юриста та правоохоронця. Види психологічної сумісності: психофізіологічна, соціально-психологічна. Темперамент як індивідуально-психологічна властивість, що впливає на виконання юристом та правоохоронцем своїх професійних обов'язків. Види темпераменту: сангвінічний, холеричний, флегматичний, меланхолічний.

Конфлікти в юридичній та правоохоронній діяльності і способи їх вирішення. Поняття конфлікту. Конфлікти в юридичній та правоохоронній практиці та їх види. Загальні стилі вирішення конфліктів. Стель конкуренції. Стель відхилення. Стель пристосування. Стель співробітництва. Стель компромісу. Юридичні способи розв'язання конфліктів: конституційні, парламентські процедури; судовий розгляд; адміністративні процедури; прямі переговори, звернення до консультантів, посередників.

Тема 14. Основи охорони праці в галузі

Охорона праці як невід'ємна складова соціальної відповідальності. Законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі. Система нормативно-правових актів з питань охорони праці. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Положення про організацію системи управління охороною праці в галузі.

Планування заходів з охорони праці. Види планування та контролю стану охорони праці.

Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.

Загальні вимоги безпеки в галузі. Вимоги безпеки до розміщення обладнання та утримання робочих місць. Вимоги до санітарного контролю за станом повітря робочої зони. Особливості заходів електробезпеки на підприємствах галузі. Вимоги безпеки до виробничих і допоміжних приміщень. Вимоги безпеки праці під час експлуатації систем опалення, вентиляції і кондиціонування повітря. Вимоги до працівників певних категорій і порядок допуску їх до роботи. Санітарно-гігієнічні вимоги до умов праці в галузі. Шкідливі хімічні речовини, біологічні чинники, виробничий пил. Вібрація, шум, інфразвук, ультразвук. Виробничі випромінювання. Мікроклімат робочої зони.

Важкість праці: динамічні, статичні навантаження. Напруженість праці. Увага, напруженість аналізаторних функцій, емоційна та інтелектуальна напруженість, монотонність праці.

1.3. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО, ПРОМІЖНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ»

Рекомендовані види та розподіл балів, які враховуються при виставленні поточного та модульного контролю (таблиця розроблена на основі Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів)

№	Види діяльності	Терміни	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів за семестр
1. Обов'язкові, вибіркові та стимулюючі види робіт				
1.1	Робота на семінарських заняттях	Протягом семестру	Відповіді, доповнення, визначення понять, тести, задачі	До 16 балів*
1.2	Ведення конспекту лекцій	Протягом семестру	Конспект	До 4-х балів
1.3	Наукова робота (виступ з доповіддю, публікація)	Протягом семестру	Виступ, публікація	До 10-ти балів
1.4	Ведення конспекту самостійної роботи	Протягом семестру	Конспект	До 5-ти балів
1.5	Виконання самостійної дослідної роботи	Протягом семестру	Виконана робота у вигляді реферату	До 5-ти балів
1.6	Участь у предметних олімпіадах, інтелектуальних іграх	Протягом семестру	Підтверджуючі документи	До 5-ти балів
1.7	ЗМК	Протягом семестру	Підтверджуючі документи	До 15-ти балів
Разом за поточний контроль:				60 балів
*16 балів буде переведено з оцінок, які отримає студент під час семінарських занять, виконуючи усі види робіт. Наприклад: студент, відповідно до національної системи оцінювання заробив у підсумку за поточну роботу «5» - це 16-14 у балах; «4» - це 13-11; «3» - це 10-6; «2» - 5-1.				
2. Підсумковий контроль				
№ п/п	Підсумковий модуль	Терміни	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
2.1.	Залік	Відповідно до розкладу		до 40 балів
Разом за модульний контроль				40 балів
Зважена семестрова оцінка				100 балів

II. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЮРИДИЧНОЇ ДЕОНТОЛОГІЇ (2 год.)

План:

1. Шляхи становлення системи деонтологічних знань.
2. Поняття та загальна характеристика науки «юридична деонтологія».
3. Предмет наукового дослідження.
4. Соціальне значення юридичних деонтологічних знань.
5. Завдання науки «юридична деонтологія».
6. Юридична деонтологія як навчальна дисципліна.

Основні поняття: юридична деонтологія, предмет юридичної деонтології, етапи становлення юридичної деонтології, джерела юридичної деонтології.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Що означає термін юридична деонтологія?
2. Які погляди вчених на визначення предмета юридичної деонтології вам відомі?
3. Яка різниця між поняттями юридична деонтологія як наука та як навчальна дисципліна?
4. Яка мета та завдання юридичної деонтології як навчальної дисципліни?
5. Які передумови зумовили виникнення юридичної деонтології?
6. Які основні етапи становлення та розвитку юридичної деонтології?
7. Які основні джерела юридичної деонтології?
8. Як пов'язана юридична деонтологія з іншими суспільними та юридичними дисциплінами?

Підготувати реферати з таких питань:

1. Історичний аспект становлення системи деонтологічних знань.
2. Роль юридичної деонтології в системі гуманітарних наук.
3. Тенденції розвитку юридичної діяльності на сучасному етапі.

Рекомендована література:

Базова:

[24], [25], [27], [28] – [31], [38] – [41], [46], [48] – [59].

Допоміжна:

1. *Гіда Є.* Формування деонтологічних засад правоохоронної діяльності на Русі у X - першій половині XVIII ст. *Підприємництво, господарство і право.* 2012. № 6 (198). С. 107-110.
2. *Гіда Є.* Впровадження деонтологічних засад у діяльність української міліції у 90-х роках XX століття. *Підприємництво, господарство і право.* 2012. № 8(200). С. 136-140.
3. *Есатова Е. Р.* Історичні передумови зародження та розвитку деонтології. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки,* 2013. Вип. 108. 1. С. 48-51.
4. *Коваль Н. В.* Введение в юридическую специальность (деонтологический аспект): Курс лекций. Донецк: Центр подготовки абитуриентов, 1998. 112 с.
5. *Левківський Б. К.* Юридична етика та деонтологія : навчально-методичний посібник. К : СПД Юсип`юк В. Д., 2009. 126 с.
6. *Осауленко О.І.* Юридична деонтологія: навч. посібник. К.: Істина, 2008. 224 с.

ТЕМА 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЮРИДИЧНОЇ ТА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

(2 год.)

План:

1. Поняття, основні риси та значення юридичної та правоохоронної діяльності.
2. Зміст та види юридичної діяльності.
3. Співвідношення між правовими діями та юридичною діяльністю.
4. Юридична діяльність та професійна діяльність юристів. Професія юриста.
5. Система юридичної діяльності.

Основні поняття: юридична діяльність, суб'єкти юридичної діяльності, об'єкти юридичної діяльності, засоби юридичної діяльності, методи здійснення юридичної діяльності, функції юридичної діяльності, професія «юрист», правоохоронна діяльність.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Що означає термін «юридична деонтологія»?
2. Яка структура системи юридичної діяльності?
3. Що означає термін «правоохоронна діяльність»?
4. Які ви знаєте суб'єкти та об'єкти юридичної діяльності?

5. Які основні вимоги та умови набуття права на здійснення юридичної практичної діяльності?
6. Які основні критерії, за якими виокремлюються основні види юридичної діяльності?
7. Які ви знаєте форми та методи здійснення юридичної діяльності?
8. Які функції юридичної діяльності вам відомі?
9. В чому проявляється об'єктивна необхідність та практичне значення юридичної діяльності у суспільстві?
10. На підставі чого юридичну діяльність можна визначити як різновид соціальної діяльності?
11. Які риси притаманні юридичній діяльності? Розкрийте їх суть.
12. В чому сутність системного підходу у вивченні юридичної діяльності?

Підготувати реферати з таких питань:

1. Юридична діяльність як різновид соціальної діяльності.
2. Шляхи розвитку юридичної діяльності.
3. Місце і соціальне призначення юридичної професії у суспільстві та державі: проблеми та перспективи.
4. Актуальні тенденції розвитку юридичної діяльності в умовах реформування суспільства.
5. Поняття та ознаки правоохоронної діяльності.

Рекомендована література:

Базова:

[24], [28] – [31], [34], [38] – [40], [41], [46], [48] – [59].

Допоміжна:

1. *Ганотій В.Д.* Юридична деонтологія: навч. посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. 146 с.
2. *Нестеров П. Н.* Конспекты лекций по дисциплине: «Юридическая деонтология». Луганск: ВНУ им. В. Даля, 2001. 79 с.

Інтернет ресурси:

1. *Основні риси юридичної діяльності.* Юрист.UA. URL: <https://sites.google.com/site/uristua5454/home/osnovni-risi-uridicnoie-dialnosti>
2. *Професія юрист та реформування юридичних послуг в Україні. Закон и Бізнес.* URL: https://zib.com.ua/ua/119186-profesiya_yurist_ta_reformuvannya_yuridichnih_poslug_v_ukrai.html

ТЕМА 3. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЮРИДИЧНОЇ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

(2 год.)

План:

1. Поняття, структура, функції юридичної науки.
2. Об'єкт, предмет та методологія юриспруденції.
3. Юриспруденція як система юридичних наук.

Основні поняття: наука, юридична наука (правознавство, юриспруденція), теорії (доктрини, концепції, вчення), наукові закони, постулати та аксіоми, наукові закони, гіпотеза, метод, правові наукові поняття, наукові факти, уявлення, ідея, принцип, ідеологія, концепція, доктрина, доктрина, вчення, теорія, предмет юриспруденції, об'єкт юридичної науки, методологія, світогляд

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Які критерії покладені в основу класифікації юридичних наук?
2. З яких компонентів складається правова теорія?
3. Які методи наукових досліджень використовуються в юриспруденції?
4. Які методологічні підходи існують в сучасній юриспруденції?
5. В чому полягають основні відмінності між юридичним позитивізмом і юридичним соціологізмом?
6. Визначить етапи процедури конкретного наукового правового дослідження.
7. Порівняйте предмети теоретичних та історичних юридичних наук, з'ясуйте їх загальні та особливі риси.

Підготувати реферати з таких питань:

1. Методологічні підходи юриспруденції.
2. Методи юриспруденції: види та зміст.
3. Юриспруденція як система юридичних наук.
4. Загальна характеристика видів юридичних наукових дисциплін.
5. Перспективи розвитку юриспруденції.

Рекомендована література:

Базова:

[24], [28] – [31], [34], [38] – [40], [41], [46], [48] – [59].

Допоміжна:

1. *Ганотій В.Д.* Юридична деонтологія: навч. посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. 146 с.

2. *Нестеров П. Н.* Конспекты лекций по дисциплине: «Юридическая деонтология». Луганск: ВНУ им. В. Даля, 2001. 79 с.

Интернет ресурси:

1. *Юридична* деонтологія. Мультимедійний підручник. Лекція 4. Національна Академія Внутрішніх справ. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/JD_book/reklama/reklama.html

ТЕМА 4. ЮРИДИЧНА ТА ПРАВООХОРОННА ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

(2 год.)

План:

1. Загальна характеристика юридичної практичної діяльності та її основні ознаки.
2. Співвідношення юридичної практичної діяльності та права, правової практики.
3. Принципи, завдання та функції юридичної практичної діяльності.
4. Основні дії юридичної практичної діяльності.
5. Права та обов'язки суб'єктів юридичної практичної діяльності.
6. Гарантії юридичної практичної діяльності.

Основні поняття: юридична практична діяльність, професіоналізм, компетентність, незалежність, гласність, інформативність, конфіденційність, конфліктність, юридична практика, функції практичної юридичної діяльності, ознаки практичної юридичної діяльності, види юридичної практики, юридичний процес, види юридичного процесу.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Що означає поняття юридична практична діяльність?
2. Якими рисами юридична практична діяльність відрізняється від інших видів соціальної та правової діяльності?
3. Як співвідноситься юридична практична діяльність та правова практика?
4. Що означає компетентність юридичної практичної діяльності?
5. В чому суть професіоналізму – однієї з основних властивостей юридичної практичної діяльності?
6. Яке значення має інформація для здійснення юридичної практичної діяльності?

7. В чому полягають основні вимоги конфіденційності стосовно юридичної практичної діяльності?
8. Яке співвідношення між гласністю та конфіденційністю (професійною таємницею) юридичної практичної діяльності?
9. Які принципи завдання та функції складають основу юридичної практичної діяльності?
10. Які основні права та обов'язки мають юристи?
11. Які основні гарантії юридичної практичної діяльності?
12. З яких основних дій складається юридична практична діяльність?

Підготувати реферати з таких питань:

1. Процедури, прийоми та засоби здійснення юридичної практичної діяльності.
2. Поняття та види юридичного процесу.
3. Суб'єкти практичної юридичної діяльності.
4. Гарантії забезпечення статусу суб'єктів практичної юридичної діяльності

Рекомендована література:

Базова:

[1] – [15], [24], [28] – [31], [33], [34] – [43], [42], [43], [46], [48] – [59].

Допоміжна:

1. *Гусарєв С. Д.* Юридична діяльність: методологічні та теоретичні аспекти: монографія. К.: Знання, 2005. 375 с.
2. *Юридична деонтологія: підручник / В. Д. Ткаченко та ін.* Х.: Одиссей, 2006. 256 с.
3. *Цирфа Г. О., Клименко Н. І.* Юридична деонтологія: навч. посібник. К.: Університет «Україна», 2005. 210 с.

Інтернет ресурси:

1. *Гусарєв С. Д.* Характеристика поняття та основних принципів юридичної практичної діяльності. Наукові записки. Том 38. Юридичні науки. 2005. С. 23-28. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8042/Husariev_Kharakterystyka_poniattia.pdf
2. *Оніщенко Н. М.* Правова система: проблеми теорії: монографія. К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. С 124-146.

ТЕМА 5. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЮРИДИЧНОЇ ПРОФЕСІЇ

(2 год.)

План:

1. Зміст та основні риси терміну «юрист».
2. Загальна характеристика юридичної професії та її основні риси.
3. Поняття та ознаки професійного мислення юриста.
4. Принципи професійної діяльності юристів.

5. Міжнародні стандарти професійної діяльності юристів.
6. Основні вимоги та умови набуття права на здійснення юридичної практичної діяльності.
7. Професійна атестація та дисциплінарна відповідальність юристів.
8. Правовий та соціальний захист юристів, професійна атестація, та дисциплінарна відповідальність юристів.

Основні поняття: юрист, професійне мислення, професія, професіограма юриста, професійна придатність.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Які сфери застосування юридичної професії?
2. Які передумови виникнення та становлення професії юриста?
3. Які соціальні зміни в суспільстві зумовили актуальність юридичної професії?
4. Як ви розумієте поняття престижу юридичної професії?
5. У чому полягає професіоналізм та компетентність юриста?
6. Які вимоги існують до юриста як посадової особи держави?
7. Які умови ефективного керівництва у юридичній сфері?
8. Які основні стилі керівництва?
9. Які напрямки кадрової політики держави щодо юристів?
10. В чому полягає роль кваліфікаційних комісій адвокатури та нотаріату у відборі кандидатів на самостійне здійснення діяльності?
11. Які загальні правила притягнення юристів до дисциплінарної відповідальності.
12. Які основні нормативно-правові акти, які регламентують порядок застосування дисциплінарних стягнень до суддів, працівників прокуратури, адвокатів, нотаріусів, працівників органів внутрішніх справ?
13. Які основні заходи, спрямовані на правовий і соціальний захист юристів?

Підготувати реферати з таких питань:

1. Деонтологічна правосвідомість та обов'язки юриста.
2. Поняття та характеристика особливостей професії юриста.
3. Місце і соціальне призначення юридичної професії у суспільстві та державі.

Рекомендована література:

Базова:

[1] – [15], [24], [28] – [31], [33], [34] – [38], [42], [43], [46], [48] – [59].

Допоміжна:

1. *Сучасна особа юриста: монографія* / О. Д. Несімко та ін. Львів: Львів. ін-т ВС, 1997. 116 с.
2. *Шпак М. В.* Міжнародно-правові стандарти професійної діяльності адвоката в цивільному процесі України. *Теорія і практика правознавства*, 2017. Вип. 1 (11). С. 1-9.

Інтернет ресурси:

1. *Макеєва О. М., Таран Д. О.* Міжнародні стандарти професійної діяльності юриста: теоретико-правові аспекти. Zbornik prispevljov z medzinârodnej vodcckoj konferencie PRAVNA VED ^ A PRAХ: VŸZVY MODEUNY'CH ÊuRÔPSKYCIJ INTEGRAÉNYCII PROCESOV /27. - 28. novembra 2015/. URL:<https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/26854>
2. *Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства.* К: European Union, USAID, 2015. 708 с. URL: https://www.vkksu.gov.ua/userfiles/doc/perelik-dokumentiv/EU_Standarts_book_web-1.pdf

ТЕМА 6. ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ ВИДІВ ЮРИДИЧНОЇ ТА ПРАВООХОРОННОЇ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

(2 год.)

План:

1. Суддівська діяльність.
2. Прокурорська діяльність.
3. Слідча діяльність.
4. Правоохоронна діяльність.
5. Адвокатська діяльність.
6. Нотаріальна діяльність
7. Юридична консультативна діяльність.

Основні поняття: суддя, прокурор, слідчий, правоохоронні органи, працівник правоохоронних органів дізнання, адвокат, нотаріус, юрисконсульт, професіограма.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Які основні риси юридичної професії?
2. У чому полягає сутність професіограм юридичних професій?
3. Які основні аспекти складають професіограму юриста?
4. Що значить здійснювати правосуддя?
5. Які особливості діяльності суддів? Яка структура професіограми судді?

6. У чому полягає специфіка роботи прокурора? Яка структура професіограми прокурорських працівників?
7. Яка специфіка роботи слідчого? Яка структура професіограми слідчого?
8. Які основні риси правоохоронної діяльності?
9. Як Ви прокоментуєте поняття та класифікацію правоохоронних органів та організацій в Україні?
10. Який порядок утворення та функціонування державних правоохоронних органів в Україні?
11. Як функціонують недержавні правоохоронні організації в Україні?
12. Які особливості адвокатської професії? Яка структура професіограми адвоката?
13. Які особливості діяльності нотаріуса? Яка структура професіограми нотаріуса?
14. Яке призначення діяльності юрисконсульта? Яка структура професіограми юрисконсульта?
15. Які з відомих вам юридичних професій передбачають прийняття присяги?

Підготувати реферати з таких питань:

1. Суддівська діяльність: поняття та функціональні аспекти.
2. Вимоги до кандидатів на посаду прокурора та порядок зайняття такої посади.
3. Слідчий як службова особа Національної поліції України, органу безпеки та органу державного бюро розслідувань.
4. Правоохоронні організації України.
5. Реформування системи доступу до адвокатської професії та дисциплінарної відповідальності адвокатів.
6. Державне регулювання нотаріальної діяльності.
7. Професіограма співробітника юридичної служби, юрисконсульта.

Рекомендована література:

Базова:

[1] – [15], [24], [28] – [31], [33], [34] – [38], [42], [43], [46], [48] – [59].

Допоміжна:

1. Андросюк В. Г. Психологія слідчої діяльності: навч. посібник К.: МВС України; УАВС, 1994. 106 с
2. Бандурка О. М., Скакун О. Ф. Юридична деонтологія: підруч. для вищ. закл. освіти МВС України. Х.: НУВС, 2002. 336 с.
3. Волошина Я. Л. Особливості професійної культури юрисконсульта *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*, 2016. № 1 (11). С. 193-203.

4. Гураленко Н. А. Деякі деонтологічні аспекти діяльності судді. *Науковий вісник Чернівецького університету*, 2013. Вип. 682. Правознавство. С. 22-25.
5. Компанейцев С. Професійний обов'язок як структурний елемент деонтологічних засад діяльності адвоката. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 6(198). С. 115-118.
6. Компанейцев С. Особистість адвоката: деонтологічний підхід. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 3(207). С. 135-137.
7. Коридорна деонтологія виконавчої служби. *Адвокат* : загальнодержавний професійний журнал. 2017. № 3(176). С. 18-20.
8. Маршалок С. І. Психологічні особливості професійної діяльності фахівців юридичної сфери. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*, 2013. № 1. С. 179–187.
9. Чернуха Н. М., В. С. Рижиков Професійна діяльність юриста: теоретичні засади. *Трипільська цивілізація*, 2012. № 7. С. 45–48.

Інтернет ресурси:

1. Бевзюк І. Прокурорська діяльність у системі юридичної діяльності. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*, 2017. № 4. С.20-28 URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/4-2017/bevzuk.pdf>
2. Ботвінов Р. Здійснення правоохоронної діяльності органами державної влади: сутність та ознаки. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2016. Вип. 4 (31) URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2016/2016_04\(31\)/8.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2016/2016_04(31)/8.pdf)
3. Волошина Я. Функції юридичної консультативної діяльності. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*, 2014. № 4. С.32-38. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/4-2015/voloshyna.pdf>
4. Кобець О. В. Роль рівнів професійної правової свідомості у структурі юридичної діяльності. *Зб. наук. праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України*. URL: journals.urau.ua.
5. Прокопенко О.Ю. Поняття й ознаки правоохоронної діяльності органів внутрішніх справ як суб'єктів забезпечення правопорядку в регіоні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Юриспруденція*. 2015. № 16. Том 1. URL:http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc16/part_1/14.pdf
6. *Реформування системи доступу до адвокатської професії та дисциплінарної відповідальності адвокатів*. Міністерство юстиції. URL:<http://old.minjust.gov.ua/42805>

ТЕМА 7. ПОЛІТИКО-ПРАВОВА КУЛЬТУРА ЮРИСТА ТА ПРАВООХОРОНЦЯ

(2 год.)

План:

1. Поняття політики і політичної культури. Їх становлення та розвиток.
2. Поняття політичної культури юриста та правоохоронця її структура.
3. Класифікація політичної культури.
4. Вітчизняна практика і міжнародно-правовий досвід регулювання участі юристів та правоохоронців у політичному житті.
5. Зміст правової культури суспільства, особи, юриста, правоохоронця.
6. Правова культура юриста та правоохоронця, її риси. Функції правової культури юриста та правоохоронця..
7. Професійна деформація та її вплив на розвиток і формування правової культури юриста та правоохоронця

Основні поняття: правова культура суспільства, правова культура юриста/правоохоронця, політична культура юриста/правоохоронця, професійна деформація, функції правової культури юриста/правоохоронця, правове мислення юриста/правоохоронця, правове судження, правовий умовивід, правове поняття, функції політичної культури юриста/правоохоронця, рівні політичної культури юриста/правоохоронця.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає сутність поняття політична культура юриста/правоохоронця?
2. Які структурні елементи політичної культури юриста та правоохоронця?
3. Які є види політичної культури юриста та правоохоронця?
4. Які нормативно-правові акти регулюють участь українських юристів та правоохоронців у політичному житті?
5. Визначте зміст правової культури суспільства, особи, юриста, правоохоронця.
6. В чому полягають особливості правової культури юриста/правоохоронця?
7. У чому полягає сутність поняття деформація професійної свідомості юристів/правоохоронців? Назвіть приклади.
8. Які основні форми деформацій правової свідомості і правової культури юристів/правоохоронців ви знаєте?
9. Які функції правової культури юриста та правоохоронця ви знаєте?

Підготувати реферати з таких питань:

1. Співвідношення правової культури юриста, правоохоронця та правової культури суспільства.
2. Принцип політичного нейтралітету як складова політичної культури юриста та правоохоронця.
3. Причини професійної деформації працівників юридичної та правоохоронної сфери.

Рекомендована література:

Базова:

[16] – [24], [26], [28] – [33], [34] – [37], [43] – [47], [48] – [59].

Допоміжна:

1. Андрюшко І. Я. Правове мислення як центральна ланка правової культури. *Актуальні проблеми держави і права*, 2012. Вип. 63. С. 231-238.
2. Ануфрієнко О. А. Політична культура юриста: аспекти історіографії. *Науковий вісник Нац. академії ДПС України*, 2003. № 3. С. 148-157.
3. Ануфрієнко О. А. Політична модель правознавця ХХІ століття. *Науковий вісник Нац. академії внутр. справ України*. К.: НАВСУ, 2005. № 4. С. 45-51.
4. Ануфрієнко О. А. Філософсько-правовий аналіз функцій політичної культури юриста. *Право і безпека*. Х.: НУВС, 2004. № 3, 4. С. 10-14.
5. Бакланова Н. М. Політична культура – складова частина загальнонаціональної культури. *Виховання і культура*, 2002. № 1. С. 24 - 26.
6. Бабкіна О. В. Політико-правова культура демократичного типу: проблеми формування. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*, 2011. Вип. 5. С. 5-10.
7. Бахновська І. П. Поняття та цінність правової культури суспільства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 2014. Вип. 24. С. 7-10.
8. Годун Н. Ю. Правова культура: дефініція поняття. *Наше право*, 2015. № 1. С. 11-15.
9. Зимогляд В. Я. Політична і правова культура: проблема взаємозв'язку в процесах модернізації. *Вісник Національної юридичної академії ім. Ярослава Мудрого*, 2011. № 8. С. 247-249.
10. Остапенко М. А. Політична культура суспільства: навч. посібник. К.: МАУП, 2008. 96 с.

Інтернет ресурси:

1. Божок Г. Д. Правова культура юриста: етичні аспекти. Правник. Бібліотека наукової юридичної періодики. URL: <http://www.pravnuk.info/2013-12-27-15-14-31/605-pravova-kultura-yurista-etichni-aspekti.html>

2. *Кривов`яз О. В.* Правова культура юриста в сучасних умовах розвитку суспільства. *Правничий вісник Університету «КРОК»*. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/statti/kryvoviaz_0002.pdf
3. *Мануйлов Є.М.* Правова культура юриста як основа його професіоналізму. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*, 2016. № 3 (30). URL: fil.nlu.edu.ua
4. *Основні риси* політичної культури юриста. URL: <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/10473/>

ТЕМА 8. МОРАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНА КУЛЬТУРА ЮРИСТА ТА ПРАВООХОРОНЦЯ

(2 год.)

План:

1. Поняття та зміст моральної культури юриста та правоохоронця.
2. Деонтологічні проблеми обов'язку людини. Моральний і професійний обов'язок юриста та правоохоронця..
3. Принципи професійної етики юриста та правоохоронця.
4. Деформації моральної свідомості юриста та правоохоронця.
5. Естетика культури юриста.
6. Вимоги службового етикету юриста.
7. Культура мови юриста.
8. Естетично-правові вимоги до ділових документів.

Основні поняття: мораль, моральна культура юриста, естетика, естетична культура юриста, професійна етика юриста, структура етичної культури юриста, рівні етичної культури юриста, професійна етика юриста, естетична культура юриста, структура естетичної культури юриста, рівні естетичної культури юриста, службовий етикет юриста.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Що таке мораль та моральна культура особистості?
2. Що таке моральна свідомість і культура моральної поведінки? Назвіть їх структурні елементи.
3. У чому полягають особливості моральної культури юриста та правоохоронця?
4. В чому суть поняття морально-професійного обов'язку юриста та правоохоронця?
5. У чому полягає сутність моральної відповідальності юриста та правоохоронця?

6. В чому полягає сутність основних засад професійної етики юристів та правоохоронців?
7. Які основні причини деформацій моральної свідомості юристів та правоохоронців вам відомі?
8. У чому полягає сутність поняття естетичної культури юриста та правоохоронця?
9. Що таке етикет?
10. Які загальні правила етикету вам відомі?
11. Які вимоги диктує юристу службовий етикет?
12. У чому полягають особливості мовної культури юриста та правоохоронця?
13. Які існують естетично-правові вимоги, що пред'являються до ділових документів?

Підготувати реферати з таких питань:

1. Структура та рівні етичної культури юриста та правоохоронця.
2. Структура та рівні естетичної культури юриста та правоохоронця.
3. Службовий етикет юриста та правоохоронця. Традиції і ритуали у сфері юридичної діяльності.
4. Деформації етичної культури юриста та правоохоронця, шляхи їх подолання.
5. Деформації естетичної культури юриста та правоохоронця, шляхи подолання.

Рекомендована література:

Базова:

[16] – [24], [26], [28] – [33], [34] – [37], [43] – [47], [48] – [59].

Допоміжна:

1. *Бандурка А. М., Бочарова С. П., Землянская Е. В. Юридическая психология: учебник. Харьков: Изд-во Нац. ун-та внутр. дел, 2002. 596 с.*
2. *Бандурка О. Належна поведінка працівника міліції – основа ефективного забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Право України. 2012. № (3-4). С. 574-576.*
3. *Лозовой В. О., Петришин О. В. Професійна етика юриста. Х.: Право, 2004. 176 с.*
4. *Маськовіта М. М. Деонтологічні кодекси як морально-правова основа підвищення ефективності реалізації присяги. Вісник національного університету «Львівська політехніка». Серія, Юридичні науки : зб. наук. пр. 2016. № 837. С. 287-291.*

5. *Мінченко О.* Моральність юридичної діяльності: теоретичні та практичні аспекти. *Підприємництво, господарство і право.* 2011. № 4(184). С. 83-86.
6. *Руколянська Н. В.* Формування професійної культури та правничої етики майбутніх юристів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах, 2015. Вип. 41 (94). С. 279-286.

Інтернет ресурси:

1. *Денищик. О. І.* Організаційно-педагогічні умови реалізації моделі формування моральної культури як складової професійної підготовки майбутніх юристів URL: <http://eprints.zu.edu.ua/2732/1/08doimyu.pdf>
2. *Савайда О. І., Гринь Л. М., Скрипеч Р. І.* Природно-правові аспекти естетичної культури юриста. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/jun/4845/savaydagrinskripets.pdf>

ТЕМА 9. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИСТА ТА ПРАВООХОРОНЦЯ (2 год.)

План:

1. Поняття психологічних чинників у діяльності юриста та правоохоронця.
2. Психологічні прийоми професійного спілкування юристів та правоохоронців з громадянами.
3. Конфлікти в юридичній та правоохоронній діяльності і способи їх вирішення.

Основні поняття: психологічна культура, психологічна адаптація, емоційна культура юриста, конфлікт, конфліктологія, діагностика конфлікту, управління конфліктом.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Які ви знаєте внутрішні психічні фактори, що обумовлюють юридичну та правоохоронну діяльність як суб'єктивну сторону складу поведінки?
2. Що таке активно-динамічні психічні властивості особи?
3. Які ви знаєте стабільні психічні властивості особи?
4. Що означає поняття «спілкування»?
5. В чому полягає сутність поняття «спілкування»?
6. Які правила спілкування вам відомі?
7. Які існують види психологічної сумісності?
8. Що означає поняття «конфлікт»?
9. Які загальні стилі вирішення конфліктів вам відомі?

Підготувати реферати з таких питань:

1. Поняття спілкування та його сутність.
2. Поняття та види психологічної сумісності, її значення для успішної професійної діяльності юриста та правоохоронця.
3. Конфлікти в юридичній та правоохоронній практиці та їх види.
4. Юридичні способи розв'язання конфліктів.

Рекомендована література:

Базова:

[25], [27] – [30], [34] – [38], [41] – [44], [46], [49] – [50], [53], [56] – [57].

Допоміжна:

1. *Основи загальної та юридичної психології: курс лекцій. навч. посіб. / Н. Р. Бобченко та ін.; за ред. В.Т. Нора. К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. 224 с.*
2. *Юридична психологія: підручник / Александров Д.О. та ін.; За заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсеєва. К.: КНТ, 2007. 360 с.*

Інтернет ресурси:

1. *Березовська Л.І.* Психологія конфлікту: навчально-методичний посібник /Л.І.Березовська, О.С.Юрков. Мукачево: МДУ, 2016. 201 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1537_89047517.pdf
2. *Тихомирова Є. Б., Постолюк С. Р.* Конфліктологія та теорія переговорів: підручник. Рівне: Перспектива, 2007. 389 с. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/417/1/conflictology.pdf>
3. *Цип`ячук М. Б.* Психологічні аспекти підготовки майбутніх юристів до професійної діяльності в сучасних умовах. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Психологія», 2016. Вип 3. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/7500/1/19.pdf>

ТЕМА 10. ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

(2 год.)

План:

1. Система нормативно-правових актів з питань охорони праці.
2. Види планування та контролю стану охорони праці.
3. Загальні вимоги безпеки в галузі.

Основні поняття: охорона праці, працездатність, умови праці, виробниче середовище, небезпечний виробничий чинник, шкідливий виробничий чинник, професійне захворювання, виробнича травма, шкідливі умови праці, безпечні умови праці, важкість праці, напруженість праці, гігієна праці, виробнича санітарія.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Які ви знаєте законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі?
2. Які ви знаєте галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища?
3. Як здійснювати планування заходів з охорони праці?
4. Які ви знаєте види планування та контролю стану охорони праці?
5. Які види травматизму та професійних захворювань характерні для галузі?
6. Як здійснюється розслідування нещасних випадків?
7. Які існують загальні вимоги безпеки в галузі?
8. Що таке важкість праці та які види вам відомі?

Підготувати реферати з таких питань:

1. Законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі.
2. Положення про організацію системи управління охороною праці в галузі.
3. Вимоги до працівників певних категорій (за вибором студента) і порядок допуску їх до роботи.

Рекомендована література:

Базова:

[23], [27] – [30], [33] – [35], [37], [41] – [43], [46], [49] – [53].

Допоміжна:

1. *Голінько В.І.* Охорона праці в юриспруденції: навч. посіб. / В. І. Голінько та ін.; за ред. В.І. Голінька. Дніпропетровськ: НГУ, 2015. 166 с. URL: <http://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/149252/CD910.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. *Голінько В. І.* Г Основи охорони праці: підручник. 2-ге вид. Д.: НГУ, 2014. 271 с. URL: <http://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/108579/CD498.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
3. Шудренко І. В. Основи охорони праці : навч. посіб. Житомир : Видавець, О. О. Євенок, 2016. 214 с. URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/6240/1/Osnovy_okhorony_pratsi.pdf

Інтернет ресурси:

1. *Нижегородова Л.* Правові аспекти охорони праці. Міністерство Юстиції. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_5008

III. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ЗАЛІК

1. Історичний аспект становлення системи деонтологічних знань.
2. Поняття та загальна характеристика науки «юридична деонтологія».
3. Соціальне значення юридичних деонтологічних знань.
4. Юридична деонтологія як навчальна дисципліна.
5. Роль юридичної деонтології в системі гуманітарних наук.
6. Тенденції розвитку юридичної діяльності на сучасному етапі.
7. Поняття, основні риси та значення юридичної та правоохоронної діяльності.
8. Зміст та види юридичної діяльності.
9. Співвідношення між правовими діями та юридичною діяльністю.
10. Юридична діяльність та професійна діяльність юристів. Професія юриста.
11. Система юридичної діяльності.
12. Поняття та ознаки правоохоронної діяльності.
13. Юридична діяльність як різновид соціальної діяльності.
14. Шляхи розвитку юридичної та правоохоронної діяльності.
15. Місце і соціальне призначення юридичної професії у суспільстві та державі.
16. Актуальні тенденції розвитку юридичної діяльності в умовах реформування суспільства.
17. Загальна характеристика юридичної практичної діяльності та її основні ознаки.
18. Співвідношення юридичної практичної діяльності та права, правової практики.
19. Принципи, завдання та функції юридичної практичної діяльності.
20. Основні дії юридичної практичної діяльності.
21. Права та обов'язки суб'єктів юридичної практичної діяльності.
22. Гарантії юридичної практичної діяльності.
23. Процедури, прийоми та засоби здійснення юридичної практичної діяльності.
24. Поняття та види юридичного процесу.
25. Зміст та основні риси терміну «юрист».
26. Загальна характеристика юридичної професії та її основні риси
27. Поняття та ознаки професійного мислення юриста та правоохоронця.
28. Принципи професійної діяльності юристів та правоохоронців.
29. Міжнародні стандарти професійної діяльності юристів та правоохоронців.
30. Основні вимоги та умови набуття права на здійснення юридичної та правоохоронної практичної діяльності.
31. Професійна атестація та дисциплінарна відповідальність юристів та правоохоронців.
32. Правовий та соціальний захист юристів та правоохоронців.

33. Деонтологічна правосвідомість та обов'язки юриста та правоохоронця.
34. Поняття та характеристика особливостей професії юриста та правоохоронця.
35. Місце і соціальне призначення юридичної професії у суспільстві та державі.
36. Суддівська діяльність.
37. Прокурорська діяльність.
38. Слідча діяльність.
39. Правоохоронна діяльність.
40. Адвокатська діяльність.
41. Нотаріальна діяльність
42. Юридична консультативна діяльність.
43. Поняття політики і політичної культури. Їх становлення та розвиток.
44. Поняття, структура та класифікація політичної культури юриста та правоохоронця.
45. Вітчизняна практика і міжнародно-правовий досвід регулювання участі юристів та правоохоронців у політичному житті.
46. Зміст правової культури суспільства, особи, юриста, правоохоронця.
47. Правова культура юриста та правоохоронця, її риси.
48. Функції правової культури юриста та правоохоронця.
49. Професійна деформація та її вплив на розвиток і формування правової культури юриста та правоохоронця.
50. Деонтологічні проблеми обов'язку людини. Моральний і професійний обов'язок юриста та правоохоронця.
51. Естетика культури юриста та правоохоронця.
52. Вимоги службового етикету юриста та правоохоронця.
53. Культура мови юриста та правоохоронця.
54. Естетично-правові вимоги до ділових документів.
55. Структура та рівні етичної культури юриста та правоохоронця.
56. Структура та рівні естетичної культури юриста та правоохоронця.
57. Службовий етикет юриста та правоохоронця. Традиції і ритуали у сфері юридичної діяльності.
58. Деформації етичної та естетичної культури юриста та правоохоронця, шляхи їх подолання.
59. Психологічні аспекти професійної діяльності юриста та правоохоронця.
60. Система нормативно-правових актів з питань охорони праці та основи охорони.

IV. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти:

1. *Конституція України*: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. *Про адвокатуру та адвокатську діяльність*: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
3. *Про Вищу освіту*: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. *Про державну службу*: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
5. *Про Конституційний Суд України*: Закон України від 13.07.2017 р. № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
6. *Про наукову і науково-технічну діяльність*: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
7. *Про національну поліцію*: Закон України від 02.07. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
8. *Про нотаріат*: Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>
9. *Про прокуратуру* України: Закон України від 14.10.2014. № 1697-VII. Документ 1697-VII, чинний. Визнання неконституційними окремих положень від 13.12.2019, підстава – va07p710-19 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
10. *Про Службу безпеки* України: Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>
11. *Про судоустрій і статус суддів*: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
12. *Кримінальний кодекс* України: Закон України від 05.04. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
13. *Кримінально-процесуальний кодекс*: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
14. *Кодекс України* про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. Документ 80731-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
15. *Основные принципы*, касающиеся роли юристов Приняты Восьмым Конгрессом ООН по предупреждению преступности и обращению с правонарушителями; Гавана, 27 августа - 7 сентября 1990 г. Документ 995_313. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_313?lang=uk
16. *Основні принципи* незалежності судових органів, схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної асамблеї ООН від 29.11.1985 р. Документ 995_201 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_201

17. *Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського співтовариства (Деонтологічний кодекс)*. Прийняття від 01.10.1988. Документ 994_343. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_343
18. *Правила професійної етики нотаріусів України*: Наказ Міністерства юстиції України від 04.10.2013 № 2104/5 16. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1730-13>
19. *Кодекс суддівської етики*: затв. XI черговим з'їздом суддів України 22.02.2013 р. Документ n0001415-13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13>
20. *Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів*: затв. Всеукраїнською конференцією прокурорів 27.04.2017 р. Документ n0001900-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001900-17>
21. *Основні засади професійної етики юристів України* Затверджені V з'їздом Спілки юристів України м. Київ, 16 травня 2001 року. URL: <http://www.lawclinic.narod.ru/gazeta/gazeta9/3.htm>
22. *Правила адвокатської етики*: затв. Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09. 06. 2017 р. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2017-06-09-pravila-2017_596f00dda53cd.pdf

Підручники:

23. *Бризгалов І. В.* Юридична деонтологія : короткий курс лекцій. 3-е вид., стер. К. : МАУП, 2003. 47 с.
24. *McCartney Steve, Parent Rick* Ethics in Law Enforcement Authors. URL: <https://opentextbc.ca/ethicsinlawenforcement/>
25. *Павелків Р.В.* Загальна психологія: підручник. К.: Кондор, 2009. 576 с.
26. *Rickaby Joseph* Moral Philosophy: Ethics, Deontology and Natural Law by. HardPress Publishing, 2012. P.406. URL: <http://www.gutenberg.org/ebooks/8103>
27. *Скакун О. Ф.* Юридична деонтологія: підручник. Харків: Еспада, 2008. 400 с.
28. *Сливка С. С.* Юридична деонтологія: підручник. 3-е вид., доп. і переробл. К.: Атіка, 2010. 296 с
29. *Юридична деонтологія: підручник / Петришин О.В. та ін.* Харків: Право, 2014. 248 с.
30. *Юридична деонтологія: підручник. / В. Д. Ткаченко та ін.* 2-ге вид. Х.: Одиссей, 2008. 256 с.
31. *Фіолевський Д. П.* Юридична етика: підручник. К.: Алерта, 2011. 288 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

32. *Бризгалов І. В.* Юридична деонтологія: стислий курс лекцій. К.: МАУП, 2006. 48 с.
33. *Ведерніков Ю. А.* Юридична деонтологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Д.: Свідлер А. Л., 2011. 205 с.
34. *Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т.* Х.: Право, 2016.

35. *Гончаренко В. Г.* Юридичний словник. К.: Форум, 2005. 473 с.
36. *Гусарєв С. Д., Тихомиров О. Д.* Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності): навч. посібник. 2-е вид., переробл. К.: Знання, 2006. 487 с
37. *Ключові юридичні терміни англійською: словник.* URL: <http://loyer.com.ua/uk/5151-2/>
38. *LEGAL DICTIONARY.* URL: <https://dictionary.law.com/>
39. *Major Ethical Perspectives. Open Textbook for Hong Kong.* URL: http://www.opentextbooks.org.hk/about_open_textbook_project
40. *Молдован В. В., Молдован А. В.* Юридична деонтологія. навч. посібник. К., 2010. 128 с.
41. *Молдован А. В., Добкіна К. Р., Ключєва Є. М.* Юридична деонтологія: навч. посібник. К.: Алерта, 2015. 224 с.
42. *Петришин О. В.* Юридична деонтологія: посіб. для підгот. до заліків та іспитів / О. В. Петришин, О. В. Зінченко. Харків: Право, 2018. 84 с.
43. *Юридичний словник-довідник* URL: <https://subject.com.ua/pravo/dict/index.html>
44. *Ухач В.* Юридична деонтологія і професійна етика: навч. посібник. Тернопіль: Вектор, 2015. 335 с.
45. *Хрестоматія по юридической деонтологии : сб. нормат. актов (международных, отечественных, зарубежных) об основных стандартах профессиональной деятельности юристов (с общими комментариями к разделам) / ред. О. Ф. Скакун. Х. : Эспада, 2002. 448 с.*

Інформаційні ресурси:

1. *Система* дистанційного навчання ЧНТУ. Курс: Юридична деонтологія URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=453>
2. *ABA Journal.* URL: <http://www.abajournal.com/magazine>
3. *Електронна бібліотека «Україніка».* URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB>
4. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.* URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. *Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого* URL: <https://nlu.org.ua/article.php?id=33>
6. *Law.com.* URL: <https://www.law.com/?slreturn=20200105183518>
7. *Legal News.* URL: <https://www.lawyer-monthly.com/>
8. *Одеська національна наукова бібліотека.* URL: <http://odnb.odessa.ua/>
9. *The Law Society Gazette* URL: <https://www.lawgazette.co.uk/>
10. *The student lawyer. The one-stop shop for law students.* URL: <https://thestudentlawyer.com/>
11. *Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка.* URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
12. *Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка.* URL: <http://libkor.com.ua/>